

1. BPRC	2
2. DSM	39
3. Prorail	44

Gemeente Rijswijk	
01 FEB. 2011	
ORG. ONDERDEEL	
REG. KENMERK	

BPRC

Lange Kleiweg 161

P.O. Box 3306

2280 GH Rijswijk

The Netherlands

Telephone: +31 15 284 25 00

Fax: +31 15 284 26 00

Website: www.bprc.nl

Gemeente Rijswijk
t.a.v. het College van Burgemeester en Wethouders
Postbus 5305
2280 HH Rijswijk

Direct dialling +31.15.5.12.e
Web-site: www.bprc.nl

Date January 31, 2011 Our ref. 11/016 5.1.2.e
E-mail address

Your letter

Subject Zienswijzen voorontwerpbestemmingsplan Sion – 't Haantje en MER Gebieds-ontwikkeling Rijswijk-Zuid

Geacht College,

Hiermee dient de Stichting Biomedical Primate Research Centre (verder BPRC) een inspraakreactie in inzake het voorontwerpbestemmingsplan Sion – 't Haantje en het MER Gebiedsontwikkeling Rijswijk-Zuid.

Belang BPRC

BPRC is een primatenonderzoekscentrum dat biomedisch en preklinisch onderzoek doet naar ziektes die de menselijke gezondheid bedreigen. Het centrum is gelegen aan de Lange Kleiweg 161 in Rijswijk op het terrein van TNO en grenst aan het plangebied van het voorontwerpbestemmingsplan, maar ligt binnen de grenzen van de overige planontwikkelingen die in het MER ook zijn beschreven. Op het perceel van het BPRC bevinden zich naast verscheidene onderzoekslaboratoria en ondersteunende voorzieningen ook binnen- en buitenverblijven voor apen.

Oorspronkelijk was het BPRC onderdeel van TNO maar sinds 1995 is het een zelfstandige stichting. In tegenstelling tot TNO, die de locatie in Rijswijk zal verlaten, blijft het BPRC op de huidige locatie aan de Lange Kleiweg gevestigd. Daarbij is er de afgelopen jaren enorm geïnvesteerd op het eigen terrein.

Eerdere inspraak en behandeling

Met betrekking tot het voorontwerpbestemmingsplan Rijswijk-Zuid en de onderliggende milieueffectrapportage, die tot 14 maart 2008 ter inzage hebben gelegen, heeft BPRC eerder een inspraakreactie ingediend. Kern van de ingebrachte bedenkingen is dat buiten beschouwing is gelaten dat BPRC op de huidige locatie gevestigd blijft en een deel van de rechten van de milieuvergunning van TNO behoudt, wat betekent dat contouren die volgen uit de gemeentelijke milieuvergunning van het civiele deel van het complex ten aanzien van geluid, en geur (deels) blijven bestaan.

Vervolgens heeft BPRC op 12 juni 2008 zienswijzen ingediend tegen het ontwerpbestemmingsplan en de MER-aanvulling, nadat wij hebben geconstateerd dat er geen rekening is gehouden met de milieucontouren van ons bedrijf. Deze contouren hebben onderbouwd met een geuronderzoek.

Tot 25 februari 2010 heeft vervolgens een startnotitie MER Rijswijk-Zuid ter visie gelegen waarop BPRC wederom zienswijzen heeft ingediend. Wederom hebben wij moeten aangegeven dat in de plannen geen rekening is gehouden met het feit dat wij op onze huidige

STICHTING
BIOMEDICAL PRIMATE
RESEARCH
CENTRE

COMMITTED TO HEALTH RESEARCH AND ALTERNATIVES

situatie blijven bestaan en geen onderdeel uitmaken van TNO. Wederom hebben wij u verzocht rekening te houden met de milieuruimte die wij nodig hebben en binnen deze contouren geen gevoelige bestemmingen te ontwikkelen zoals woningbouw.

Voorontwerp bestemmingsplan

Ondanks herhaalde zienswijzen is in het voorontwerpbestemmingsplan slechts in beperkte mate rekening gehouden met de milieuruimte van BPRC.

Geur

In de toelichting van het bestemmingsplan wordt gesteld dat er rond het bestemmingsplangebied een aantal (potentiële) geurbronnen liggen. In het kader van de gebiedsontwikkeling van Rijswijk-Zuid is er derhalve een onderzoek naar geur uitgevoerd. Ten aanzien van BPRC wordt het volgende geconcludeerd: *de vergunde contour van BPRC bevindt zich binnen de perceelgrens van het bedrijf, waardoor binnen het plangebied geen geurhinder valt te verwachten.*

Bovenstaande conclusie is gebaseerd op het bij het bestemmingsplan bijgevoegde 'Geuronderzoek Rijswijk-Zuid, 14 december 2010'. Hierin wordt het volgende gesteld: *Aan de rand van het plangebied ligt dierproefcentrum BPRC. Het dierproefcentrum heeft buitenverblijven voor apen die geuroverlast kunnen veroorzaken. In de vergunningvoorschriften van BPRC is opgenomen dat (bij 3000 apen) er buiten de inrichting geen, of slechts minimale stankoverlast door het houden van dieren mag plaatsvinden. Het dierproefcentrum BPRC heeft een vergunde situatie waarbij eventuele geuroverlast van apen zich niet verder mag uitstrekken dan de grens van de inrichting. De geprojecteerde woningbouw bevindt zich op enige afstand van de inrichting waardoor kan worden geconcludeerd dat aan een acceptabel geurhinderniveau zal worden voldaan.*

Ondanks de meermaals ingediende zienswijzen, waarin verzocht is rekening te houden met de geurcontour van BPRC, blijkt niet uit het onderzoek dat er daadwerkelijk onderzoek, lees metingen zijn uitgevoerd waaruit blijkt dat er ter plaatse van de geprojecteerde woningbouw sprake zal zijn van een acceptabel geurhinderniveau. Zoals ook in het navolgende onderdeel van de zienswijze naar voren wordt gebracht m.b.t. geur, bevindt zich de geprojecteerde woningbouw binnen de geurcontouren van het BPRC. Wij verwijzen hier kortheidshalve naar.

Geluid

Ten aanzien van het aspect geluid wordt in het bestemmingsplan gesteld dat binnen het plangebied uitsluitend de geluidszone rond het industrieterrein van DSM van belang is. De overige bestaande bedrijfsactiviteiten binnen de bedrijventerreinen 't Haantje en Sion vallen onder de Wet milieubeheer. In het bestemmingsplan wordt aangegeven dat er in het hoofdstuk Bedrijven en milieuzonering een beschrijving van deze bedrijfsactiviteiten wordt gegeven. Een beschrijving van de activiteiten van het BPRC ontbreekt echter in dit hoofdstuk. De geluidcontouren van het BPRC worden dientengevolge niet besproken. Zoals echter ook uit het navolgende deel van zienswijze blijkt heeft het BPRC wel degelijk een geluidcontour die ligt binnen het gebied dat bestemd is voor woningbouw.

MER Gebiedsontwikkeling Rijswijk-Zuid

Ondanks herhaalde zienswijzen van BPRC wordt in het MER slechts beperkt rekening gehouden met de milieuruimte. In paragraaf 4.4.1 van het MER, deel A zijn de bestaande bedrijfsterreinen op kaart weergegeven en zijn o.a. bij DSM-gist gebieden aangeduid waar woningbouw niet mogelijk is. Echter voor BPRC is dit niet gedaan.

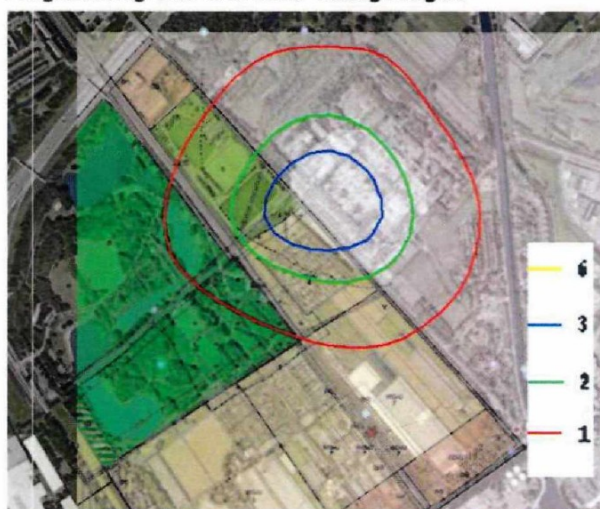
Geur

In hoofdstuk 6 Geur, van het MER deel B, waar een en ander verder is uitgewerkt, wordt ten aanzien van BPRC het volgende geconcludeerd:

"Het BPRC heeft geen vastgestelde geurhindercontour. Buiten de inrichting mag op grond van de vergunning geen hinderlijke geur waarneembaar zijn. Op basis van de geuremissiegegevens, is berekend dat het uitgangspunt van de milieuvergunning (geen hinder te verwachten buiten de terreingrens) correct is. De berekening van de contouren laat zien dat de eventuele hinder zeer klein is (de 2 en 3 ge/m³ liggen ruim binnen de inrichting) alleen de 1 ge/m³ komt op een kleine strook erbuiten). Om toch enige afstand tot BPRC te garanderen wordt een afstand van 50 meter tussen de perceelsgrens van het BPRC en nieuwe geurgevoelige objecten in acht genomen."

In het onderliggende geurrapport wordt gerefereerd aan het geurbeleid, waarin het Zoals u aangeeft in het MER, deel b, hoofdstuk 6, is de 1 ge/m³ grens de streefwaarde voor de meest geurgevoelige objecten zoals woningen. Voor BPRC schrijft u dat de 2 en 3 ge/m³ contouren ruim binnen de inrichtingsgrens liggen en alleen de 1 ge/m³ op een kleine strook erbuiten ligt. Het is onduidelijk waarop dit is gebaseerd. Het geuronderzoek behorend bij het MER stelt alleen dat volgens de vergunning geuroverlast zich niet buiten de inrichtingsgrens mag verspreiden en zijn verder geen rekenresultaten gegeven. De in het MER aangegeven contouren zijn naar ons oordeel onjuist. In juni 2008 heeft LBP|SIGHT een geurcontour vastgesteld rondom BPRC. Dit rapport is reeds in uw bezig. Voor de volledigheid hebben wij deze rapportage nogmaals als bijlage toegevoegd. Hierin is te zien dat de contour van 2 ge/m³ zich buiten de inrichting bevindt (zie ook figuren hieronder).

Deze contour is ruimer dan op basis van het door u aangehaalde voorschrift uit de milieuvergunning (geen geurhinder buiten de inrichting) zou worden verwacht. Echter, omdat deze contour niet over bewoond gebied loopt, vormt dit geen probleem. Wij melden u dat wij binnenkort een verzoek om vergunning zullen indienen, waarmee deze contour in de vergunning zal worden vastgelegd.

Figuur 1. Contouren bij 99,5-percentiel (ge/m³)
(groen: 2 ge/m³, contour treedt buiten de inrichtingsgrens)

Figuur 2. Contouren bij 98-percentiel (groen: 2 ge/m³, contour treedt buiten de inrichtingsgrens)

Overigens is de in de MER aangehaalde beleidsregel gebaseerd op een 'minder onaangename' geur (normering bij $H=-1$), terwijl de aard van de geur onbekend is, maar waarschijnlijk als 'onaangenaam' moet worden gekenschetst. Dat betekent dat voor de te toetsen geurconcentratie niet het 98-percentiel (2% van de tijd overschrijding), maar het 99,5-percentiel (0,5 % overschrijding). Uitgaande van een concentratie van 2 ge/m^3 en het 99,5-percentieel is, zoals blijkt uit het onderzoek van LBP|SIGHT, een afstand tot woningbouw vereist van zo'n 200 meter. Dit is in lijn met de afstanden tot bestaande woningbouw.

Los van de individuele toetsing van de contouren van BPRC wijzen wij u op de noodzaak om hier ook naar cumulatieve effecten te bekijken, omdat ook geur van DSM van invloed is in het gebied

Perspectief 2020-2030

Het MER gaat in op de gebieden Sion en 't Haantje. Echter zoals in paragraaf 1.4 van het MER is aangegeven is ook gelet op de toekomstige ontwikkelingen in het gebied TNO/Pasgeld, dat pas na 2020 zal plaatsvinden. Omdat u aangeeft dat dit MER eventueel ook voor dat bestemmingsplan kan gelden, gaat onze reactie ook in op deze ontwikkelingen in het MER. De alternatieven voor 2030 die in het MER zijn beschreven gaan alle uit van woningbouw op het TNO/Pasgeldterrein, direct aangrenzend aan de BPRC-locatie. Een zeer ongewenste situatie. De woningen worden gerealiseerd in de milieugebruiksruimte en er sprake van geen enkele buffer tussen bedrijfsmatige en gevoelige functies. Dit kan tot toekomstige problemen leiden; in elk geval worden de mogelijkheden voor BPRC beperkt. Wij verzoeken u deze ruimte te respecteren voor de woningbouwplannen een ruime milieucontour vrij te laten tussen BPRC en de woningen.

Zoals gezegd blijft het BPRC op de huidige locatie aan de Lange Kleiweg gevestigd. Daarbij is er de afgelopen jaren enorm geïnvesteerd op het eigen terrein.

Geluid

De vergunning voor het TNO-terrein omvat een geluidnormering 55 dB(A) (tijdgemiddeld geluidniveau, etmaalwaarde) bij woningen van derden of, voor zover geen woningen aanwezig zijn, op 50 m van de inrichting. Voor maximale geluidniveaus geldt de normering van 70 dB(A), etmaalwaarde.

In het kader van de milieuvergunningverlening in 2001 is namens de gemeente een akoestisch onderzoek verricht naar de geluidbelasting. Toen is geconstateerd dat de bedrijfsvoering binnen de gestelde normering blijft. Het is aan te nemen dat aan de zuidzijde van de inrichting, daar waar de activiteiten van BPRC zich concentreren, de (transport)activiteiten op het terrein en de installaties t.b.v. de onderzoeksgebouwen en dierverblijven van BPRC in hoofdzaak bepalend zullen zijn.

In de MER is aangegeven dat het voor woningbouw de voorkeur verdient de voorkeursgrenswaarde van 50 dB(A) voor industrielawaai niet te overschrijden. Dit impliceert dat voor BPRC, gelet op de geluidnormering in de vergunning, een ruimtelijke scheiding nodig is van circa 100 m. Door de maximale geluidniveaus van vertrekkende vrachtwagens in de avond of nacht kan deze afstand nog verder oplopen. Ook voor geluid treedt de bepalende contour in de gebieden bestemd voor woningbouw.

Verzoek

Gelet op het voorgaande verzoeken u om:

- in het voorontwerpbestemmingsplan Sion – 't Haantje de in deze brief aangegeven milieucontouren te respecteren en het bestemmingsplan hierop aan te passen;

- af te zien van de ontwikkeling van woningbouw op de TNO-locatie en het deel van de Pasgeldlocatie binnen de invloedssfeer van BPRC;
- in het bestemmingsplan en de toekomstige woningbouwplannen te zorgen voor een afdoende ruime bufferzone tussen BPRC en woningbouw of andere gevoelige bestemmingen.

-
In elk geval vragen wij u de groene contour uit bovenstaande figuur 1 aan te houden en het ontwerpbestemmingsplan zodanig te wijzigen dat binnen deze contour geen woningbouw of andere gevoelige bestemmingen worden ontwikkeld. Tevens verzoeken wij u hiermee rekening te houden voor de toekomstige plannen voor woningbouw op het TNO/Pasgeld terrein zoals in opgenomen in het MER (zie onderstaand).

Vanzelfsprekend zijn graag bereid tot een nadere toelichting.

Hoogachtend,

5.1.2.e

CC. 5.1.2.e

Bijl.

Geurcontour rond BPRC

Noodzakelijke afstand tot geurgevoelige bestemmingen

Opdrachtgever : Stichting Biomedical Primate Research Centre
Kenmerk : R060394aaA0.pvv
Datum : 12 juni 2008

Auteur : 5.1.2.e

Lichtveld Buis & Partners BV

Raadgevende ingenieurs

geluidbeheersing, bouwfysica, akoestiek, brandveiligheid

arbo, milieu en ruimtelijke ordening

Kelvinbaan 40 Nieuwegein

Postbus 1475 3430 BL Nieuwegein

T: +31 (0)30 231 13 77 F: +31 (0)30 234 17 54

E: ibp@ibp.nl I: www.ibp.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding en samenvatting.....	3
2	Geurbeleid en situatie BPRC	5
2.1	Geurbeleid	5
2.3	Vergunning op hoofdzaken TNO / BPRC, afgeleide normering voor geur.....	6
3	Resultaten	7
3.1	Invoergegevens en berekeningen	7
3.2	Geurbelasting woningen en woongebieden.....	7
4	Beoordeling en conclusie	9

Bijlagen

Bijlage I	Rapportage geurmetingen
Bijlage II	Scenariobestand KEMA Stacks 7.0

1 Inleiding en samenvatting

De Stichting Biomedical Primate Research Centre, hierna: BPRC, heeft gevraagd om een geuronderzoek uit te voeren om inzicht te krijgen in de geurverspreiding in de omgeving. Dit onderzoek vindt plaats in het kader van mogelijke nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen in de omgeving: de gemeente Rijswijk heeft plannen om in de omgeving van BPRC woningbouw te realiseren. Figuur 1.1 geeft de locatie van de dierverblijven van BPRC, dichtbijgelegen huidige woonbebouwing en de woongebieden in ontwerpbestemmingsplan Rijswijk-Zuid I.

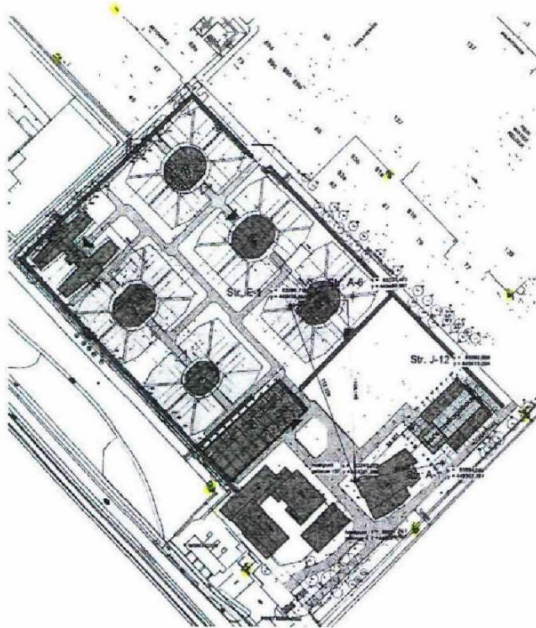
Figuur 1.1

Dierverblijven (blauwe cirkels), bestaande meest nabijgelegen woningen (geel kader) en woongebieden Rijswijk-Zuid I (geel gebied)

In de bestaande situatie zijn bedrijfswoningen gelegen nabij de ingang van TNO-terrein en de dichtstbij gelegen burgerwoningen aan de Van Hardenbroeklaan / Jaagpad, op ca. 260 m. Er zijn geen klachten over geur bekend.

In het najaar zijn geurmetingen verricht bij BPRC. Er zijn emissiemetingen gedaan aan de afvoer van de luchtbehandelingsinstallatie van één van de binnenverblijven voor Rhesusapen (R3). Daarnaast hebben langdurige immissiemetingen plaatsgevonden op 8 plaatsen rondom het terrein (zie figuur 1.2). Uit de meting blijkt dat een binnenverblijf gemiddeld 60 ge/m^3 (30 ou/m^3) ofwel in totaal $2,58 \text{ Mge/uur}$ ($1,29 \text{ Mou/uur}$) uitstoot. De verwachting is dat uit het NW-apenverblijf de emissie wat hoger zal zijn. Dit is verder buiten beschouwing gelaten. De gemeten emissie wordt representatief voor alle binnenverblijven

geacht¹. Ook van de buitenweiden kan een bepaalde geuremissie worden verondersteld. Bijlage I bevat de rapportage van de meetresultaten.

Figuur 1.2

Meetlocaties rondom terrein (geel)

Met deze gegevens zijn verspreidingsberekeningen uitgevoerd om na te gaan wat de immissieniveaus in de omgeving zijn.

Volgens de verspreidingsberekeningen blijft de belasting bij de bestaande woonbebouwing aan het Jaagpad net onder 1 ge/m^3 bij 99,5-percentiel (ca. $0,3 \text{ ge/m}^3$, 98-percentiel). Bij deze niveaus is geen hinder te verwachten. Voor de geprojecteerde woongebieden komen de immissieniveaus boven de grenswaarde van 1 ge/m^3 bij 98-percentiel (maxima tot 6 ge/m^3). Daarmee kan worden gesteld dat er geurhinder is te verwachten bij de geur-gevoelige bestemmingen zoals opgenomen in het ontwerpbestemmingsplan Rijswijk-Zuid I.

In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op het geurbeleid en de vergunning die geldt voor BPRC. De invoergegevens voor verspreidingsberekeningen zijn opgenomen in hoofdstuk 3. Hoofdstuk 3 bevat verder de resultaten: geurcontouren en de frequentieverdeling van de immissieconcentraties bij woningen en het industrieterrein. In hoofdstuk 4 worden de resultaten beoordeeld en conclusies getrokken.

¹ Opgemerkt wordt dat uitgegaan is van het geometrische gemiddelde van de gevonden meetwaarde, waarbij bij overschrijding van detectieniveaus het geometrische gemiddelde is bepaald met de helft van de detectiegrens als waarde.

2 Geurbeleid en situatie BPRC

2.1 Geurbeleid

Het landelijke beleid op het gebied van geur zoals opgenomen in de NeR en toegelicht op www.infomil.nl kan als volgt weergegeven (tabel 2.1).

Tabel 2.1

Toetsingskader geurhinder

Geurbelasting	Milieukwaliteit	Toetsingswaarde	Vergunningverlening		Handhaving bij hinder
			Bestaand	Nieuw	
Zeer hoog	Zeer slecht	Topwaarde/ Gevarengrens/ Interventiewaarde	Saneren	Weigeren	Stilleggen
Hoog	Slecht	Hinder)grenswaarde/ Plafond van redelijke hinder	Niet verg. tenzij maatschap. bel.	Niet vergunbaar, tenzij maatsch. belang	Dwangsom
Matig	Matig	Richtwaarde/ toestaan enige hinder	Alara	Alara	Onderzoek
Gering	Redelijk	Streefwaarde / Nuleffectniveau / voorkomen van hinder	Alara	Alara	Geen actie
Zeer Gering	Goed		Vergunnen	Vergunnen	

De hoogte van de streefwaarde, de richtwaarde en de grenswaarde is afhankelijk van de mate van (on)aangenaamheid van de geur. De beleving van de geur kan worden weergegeven als de geurconcentratie bij een bepaald waardeoordeel van de geur: de hedonische waarde. Deze hedonische waarde loopt van 4 (uiterst aangenaam), via 0 (neutraal) naar -4 (uiterst onaangenaam). Voor de geurconcentratie bij de hedonische waarde -2 (onaangenaam) gelden de volgende streef-, richt- en grenswaarden in woon- en werkgebied (tabel 2.2).

Tabel 2.2

Standaardtoetsingswaarden per soort geur en gebied

Geurconcentratie naar hedonische waarde -2	Streef-, richt-, en grenswaarde (ge/m ³) als 98-Perctiel					
	Wonen			Werken		
< 3 ge/m ³	0,1	0,3	1	0,3	1	3
3 - 10 ge/m ³	0,3	1	3	1	3	10
10 - 30 ge/m ³	1	3	10	3	10	30
> 30 ge/m ³	3	10	30	10	30	100

Omdat de aard van de geur niet bekend is, wordt voor dit onderzoek uitgegaan van een beoordeling als standaardgeur: 3 tot 10 ge/m³ bij hedonische waarde -2 (onaangenaam), ofwel 0,3 ge/m³, 98-percentiel voor nieuwe situaties (vergelijkbaar met 1 ge/m³, 99,5-percentiel) en 1 ge/m³ 98-percentiel voor bestaande situaties).

2.3 Vergunning op hoofdzaken TNO / BPRC, afgeleide normering voor geur

BPRC valt onder de overkoepelende vergunning voor het civiele deel van het TNO-complex aan de Lange Kleiweg. De vergunning heeft het karakter van een vergunning op hoofdzaken: de vergunning bevat met name doelvoorschriften en het wordt aan de eigen verantwoordelijkheden van de gebruiker overgelaten om de middelen te kiezen om hieraan te voldoen. Daarnaast zijn zorgplichtvoorschriften opgenomen; dit zijn thema's waar de gebruiker zelf het beschermingsniveau dient te kiezen. Voor zover dit alles in redelijkheid geschiedt, zal het bevoegd gezag geen noodzaak zien om de vergunning nader in te vullen (concrete voorschriften toevoegen).

De revisievergunning uit 1998 heeft betrekking op 3.000 apen. In 2001 is dit aantal in een veranderingsvergunning bijgesteld tot 2.500 apen, waarbij het vergunde vloeroppervlak van de diervverblijven is vergroot met het oog op nieuwbouw. De vergunningensituatie is toereikend voor de nieuwbouw van diervverblijven, servicefaciliteiten, onderzoekslaboratoria en kantoren, waarvan de realisatiefase al enkele jaren loopt en naar verwachting in 2010 wordt voltooid.

In de revisievergunning van 1998 geeft de gemeente aan geen of slechts minimale stankoverlast te verwachten door het houden van dieren en daarom is alleen een algemene regel gesteld om stankoverlast buiten de inrichting te voorkomen; voorschrift A.1: *Door in de inrichting bedreven activiteiten mag buiten de inrichting geen hinderlijke geur, waarneembaar zijn.* Dit zou kunnen worden vertaald naar een (voor bestaande situaties relatief strenge) norm voor de geurbelasting in woongebied van 1 ge/m³ bij 99,5-percentiel (overschrijding van deze waarde minder dan 0,5% van de tijd).

Deze norm wordt bij voorkeur ook aangehouden voor eventuele nieuwe woonbebouwing in de omgeving.

3 Resultaten

3.1 Invoergegevens en berekeningen

De emissiegegevens van de meting van najaar 2007, zie bijlage I, zijn gebruikt voor de verspreidingsberekeningen. De resultaten van de verspreidingsberekeningen zijn hieronder beknopt weergegeven.

De verspreidingsberekeningen zijn uitgevoerd met het programma Stacks 7.0 (Short Term Air Pollutant Concentration KEMA Modelling System), juni 2007. De volgende invoergegevens zijn van belang (tabel 3.1).

Tabel 3.1

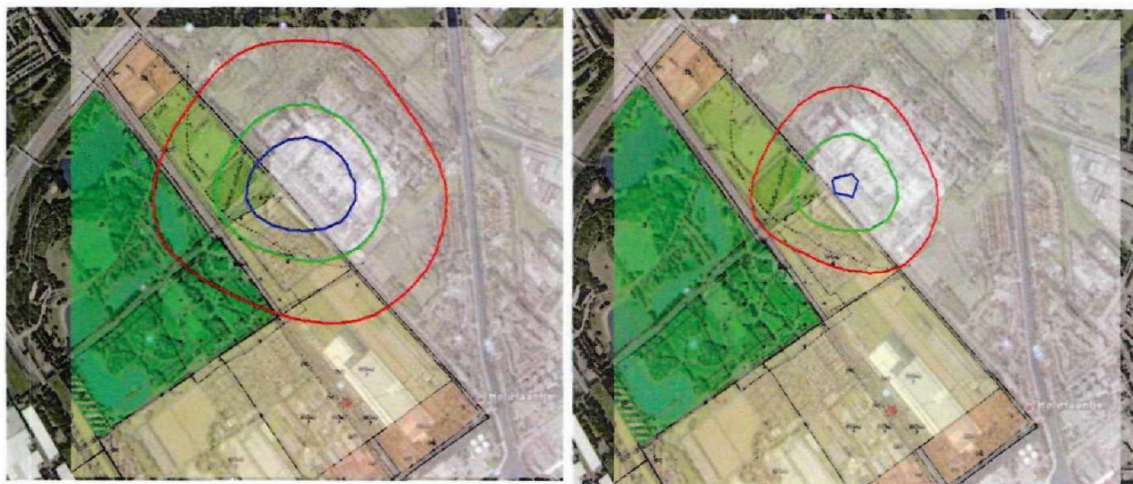
Overige invoergegevens

Parameter	Waarde/invoer
Meteogegevens	Nederland
Ruwheid	0,1
Receptorhoogte (m)	1
Tijdinterval (uur)	1
Duur en patroon emissie	Continu Weiden: oppervlaktebron 130 x 100 m: 1.611 ge/s Dierverblijven: gebouwbron 10 x 10, 8 m hoog: 6 x 852 ge/s
Temperatuur afgas (°C)	19

Het complete scenariobestand van Kema Stacks met de overige uitgangspunten is opgenomen in bijlage II.

3.2 Geurbelasting woningen en woongebieden

De imissiecontouren zijn berekend voor het 99,5- en het 98-percentiel (respectievelijk 0,5% en 2% van de tijd overschrijding van de betreffende concentraties).

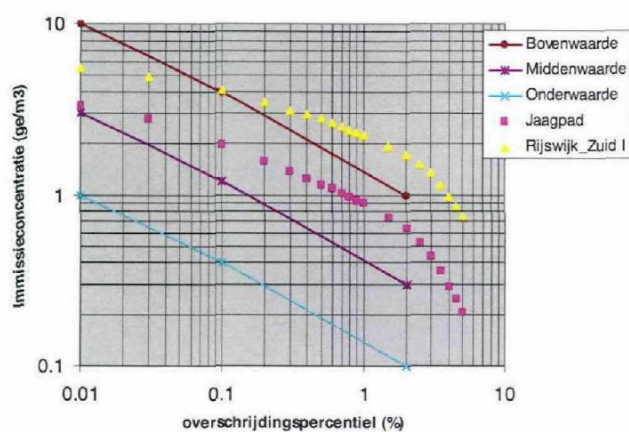
Figuur 3.1

Isocontouren bij 99,5-percentiel (ge/m^3)

Figuur 3.2

Isocontouren bij 98-percentiel (ge/m^3)

In de diverse bestaande en geprojecteerde woongebieden in de omgeving van de BPRC treden de volgende concentraties op (figuur 3.3).

Figuur 3.3

Immissie geur in woongebieden

In de geprojecteerde woongebieden van Rijswijk-Zuid I treden concentraties op tot $6 \text{ ge}/\text{m}^3$.

4 Beoordeling en conclusie

Volgens de verspreidingsberekeningen bedraagt de belasting bij de bestaande woonbebouwing aan het Jaagpad ca. 1 ge/m^3 bij 99,5-percentiel (net boven $0,3 \text{ ge/m}^3$, 98-percentiel). Bij deze niveaus is geen hinder te verwachten.

Voor de geprojecteerde woongebieden komen de immissieniveaus boven de grenswaarde van 1 ge/m^3 bij 98-percentiel. Er treden geurconcentraties op tot 6 ge/m^3 . Daarmee kan worden gesteld dat er geurhinder is te verwachten bij de geurgevoelige bestemmingen zoals opgenomen in het ontwerpbestemmingsplan Rijswijk-Zuid I.

Lichtveld Buis & Partners BV

5.1.2.e

A large rectangular area of the document is redacted with a solid grey fill. It covers the lower half of the page, starting below the company name and ending above the footer.

5.1.2.e

Bijlage I Rapportage geurmetingen

**RAPPORTAGE BETREFFENDE EMISSIE
VAN GEUR EN AMMONIAK VAN EEN
DIERENVERBLIJF
27 september 2007
LBP B.V.**

Pro Monitoring B.V.
Mercuriusweg 37
3771 NC Barneveld
tel: 0342 - 400606
fax: 0342 - 401220
postbus@promonitoring.nl

Specialisten in luchtonderzoek

Opdrachtgever: LBP B.V.
Inspectierapport: r07558e
Datum: 4 juni 2008

Pro Monitoring is als inspectie-
instelling conform NEN-EN-ISO/
IEC 17020:2004 geaccrediteerd
door de Raad van Accreditatie

Auteur:

Vrijgave rapportage

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Tenzij anders overeengekomen zijn op onze rapporten de auteursrechten conform de RVOI-voorwaarden van toepassing. Niets uit dit rapport mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Pro Monitoring

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	pagina 1
1 Inleiding	pagina 2
2 Meetmethoden en meetfrequenties	pagina 3
3 Beschrijving installatie en meetlocatie	pagina 4
4 Bedrijfsomstandigheden tijdens metingen	pagina 4
5 Onderzoeksresultaten	pagina 4
 Colofon	 pagina 7
 Bijlagen	
1. Beschrijving meetmethoden	pagina 8
2. Basisgegevens monsternames	pagina 9
3. Laboratoriumgegevens	pagina 11
4. Criteria en aanbevelingen en beoordeling meetvlak	pagina 14
5. Meetlocaties immissiemetingen	pagina 15

1. Inleiding

In opdracht van LBP B.V. heeft Pro Monitoring BV en onderzoek uitgevoerd naar de emissie van geur en ammoniak bij het dierenverblijf van BPRC te Rijswijk.

De emissie vindt plaats bij binnenverblijven via een centraal afzuigkanaal van een van de 3 binnenverblijven.

Daarnaast is er sprake van een diffuse emissie van het buitenverblijf als gevolg van de aanwezigheid van de dieren aldaar.

In het onderhavige binnenverblijf zijn geur en ammoniakmetingen uit gevoerd bij een representatieve binnensituatie (meting in 3-voud) aan een afzuigkanaal.

De diffuse emissie is vastgesteld door met passieve patronen gedurende 2 weken ammoniak in de buitenlucht te meten aan de rand van het bedrijfsterrein op ca. 8 locaties.

Ammoniak is tracer voor de geur. De met de metingen aan de afzuiging gevonden relatie tussen de geuremissie en de ammoniak emissie wordt toegepast voor de vertaling van de ammoniak gegevens uit de passieve metingen naar geur.

Met de buitenmetingen kan de bronsterkte van het buitenverblijf worden bepaald uit de verschillende meetlocaties na selectie van windrichtingen.

Met deze gegevens kan vervolgens de geurimmissie worden berekend met het NNM. Deze berekeningen worden door LBP verricht.

De metingen worden uitgevoerd in het kader van een aanvraag voor een milieuv vergunning.

De verrichtingen die door Pro Monitoring onder accreditatie worden uitgevoerd worden vermeld in de scopebeschrijving op de website van de Raad van Accreditatie.

De analyses zijn verricht in het geaccrediteerde laboratoria van Aneco GmbH, GFA GmbH en PRA BV.

2. Meetmethoden en meetfrequenties

Op 27 september 2007 zijn door Pro Monitoring aan de afgassen van de afzuiging van het binnenverblijf metingen verricht ter bepaling van de emissieconcentratie en massastromen van geur en ammoniak.

Van 29-09-07 (13:30 uur) tot 11-10-07 (9:00 uur) zijn op 8 locaties rondom het terrein (op de terreingrens) passieve metingen met betrekking tot NH_3 verricht.

De monsternemingen en analyses zijn uitgevoerd volgens genormeerde en erkende methoden. In tabel 2.1 zijn de meetmethoden en meetfrequenties gepresenteerd. In bijlage 1 is een meer uitgebreide beschrijving gegeven. In bijlage 2 en 3 zijn respectievelijk basisgegevens betreffende de monsternamen en de laboratoriumresultaten gegeven.

Tabel 2.1. Meetmethoden

component/ bepaling	bemonsterings methode	*	meetmethode	**	norm	meetfrequentie per bron
buitenverblijf						
ammoniak	bemonstering met radiello diffuse samplers		desorptie en fotometrische analyse		-	op 8 locaties gedurende 2 weken
binnenverblijf aan afzuiging						
ammoniak	verwarmde monsternamen en absorptie in 0,05 M H_2SO_4	Q	fotometrisch	q	NEN 2826	3 * ½ uur
geur	bemonstering in nalofaan gaszak met verdunner		olfactometrie	q	NEN-EN 13275	3 * ½ uur
afgassnelheid	n.v.t.	Q	pitotbuis		ISO 10780	3 - voud
statische druk kanaal	n.v.t.	Q	micromanometer		ISO 10780	3 - voud
afgastemperatuur	n.v.t.	Q	thermokoppel		ISO 8756	3 - voud
afgasvochtgehalte	n.v.t.	Q	psychrometrisch		NEN EN 13284-1	3 - voud
atmosferische druk	n.v.t.	Q	barometer		NEN EN 13284-1	3 - voud
afgasdebiet	n.v.t.	Q	via afgassnelheid en kanaaldiameter		ISO 10780	3 - voud

* Een Q in de kolom geeft aan dat de betreffende monsternamen en/of analyse verrichting een geaccrediteerde activiteit betreft conform NEN-EN ISO/IEC 17020

** Een q in de kolom geeft aan dat de betreffende verrichting een uitbestede geaccrediteerde laboratoriumactiviteit betreft conform NEN-EN ISO/IEC 17025

3. Beschrijving meetlocaties

De metingen zijn uitgevoerd aan de afgassen van de afzuiginstallatie van het dierenverblijf aan de uitrede van de afzuiginstallatie. Het dierenverblijf bevindt zich aan de noordzijde van het bedrijfsterrein (zie foto-opname in bijlage 5, nabij passieve meetlocatie 1).

De kenmerken van het meetvlak in de schoorsteen van de installatie zijn in bijlage 4 beschreven.

De meetlocaties voor de passieve metingen zijn in bijlage 5 weergegeven.

4. Bedrijfsomstandigheden tijdens de metingen

Tijdens de metingen was er geen sprake van afwijkende procescondities voor zover bekend bij Pro Monitoring. De windrichting in de meetperiode was voornamelijk NO.

5. Onderzoeksresultaten binnenverblijf

De resultaten van de metingen aan het binnenverblijf zijn in onderhavig hoofdstuk 5 als volgt weergegeven.

Tabel 5.1.1

Meetwaarden fysische gasparameters.

Deze tabellen geven de resultaten van de gassnelheid, debiet, temperatuur, druk en afgasvochtgehalte metingen.

Tabel 5.2.1

Meetwaarden van de afgasmetingen.

Deze tabel/en geven de primaire meetresultaten in eenheden (mg/m_0^3 , ou/m^3) zoals gemeten en/of gelogd en verwerkt door de monitoren en dataverwerkingssysteem van Pro Monitoring of na analyse van de componenten.

De concentraties zijn betrokken op droog afgas bij actueel O_2 %.

Onder m_0^3 wordt bedoeld een "normaal" kubieke meter bij 273 K en 1013 hPa.

Tabel 5.3.1

Deze tabellen geven de massastromen.

5.1 Fysische afgasparameters van afzuiging binnenverblijf

Tabel 5.1.1 Meetwaarden fysische afgasparameters

bron	afzuiging van een binnenverblijf	
datum	27-sep-07	
fys. afgasparameters	eenheid	
temperatuur afgas	[°C]	19,2
vochtigheid	[kg/m ³]*	0,010
	[%]	1,2
gemiddelde gassnelheid	[m/s]	9,1
onder/overdruk	[Pa]	0
volumestroom		
- bedrijfsomstandigheden	[Bm ³ /h]	42700
- 20 °C nat, 1013 hPa	[m ³ /h]	42833
- stand. cond. nat	[m ³ /h]	39900
- stand. cond. droog	[m ³ /h]*	39400
lengte	[m]	0,7
breedte	[m]	1,8
barometerstand	[hPa]	1014

*betrokken op 273 K, 1013 hPa, droog afgas

5.2 Emissieconcentraties afzuiging dierenverblijf

Tabel 5.2.1 Actuele meetwaarden in droog afgas

bron	afzuiging dierenverblijf			
datum	27-sep-07			
NH₃				
start meting	11:20	11:55	12:33	
stop meting	11:51	12:27	13:02	
	concentraties in mg/m ³			gemiddelde
NH ₃	< 0,4	< 0,4	< 0,4	< 0,4
geur				
start meting	11:20	12:30	13:02	
stop meting	11:50	13:00	13:32	
	concentratie in ou/m ³ betrokken op 293 K, nat afgas en actueel O ₂ %			geometrisch gemiddelde
geur	< 40*	< 40	69	< 30**

*detectieniveau

**voor het berekenen van het gemiddelde is uitgegaan van 50 % van de meetwaarden op detectieniveau en de actuele meetwaarden boven detectieniveau

5.3 Massastromen zuiging dierenverblijven

Tabel 5.3.1 Massastromen

bron datum	afzuiging dierenverblijf 27-sep-07			
start meting	11:20	11:55	12:33	
stop meting	11:51	12:27	13:02	
	massastromen in kg/uur			gemiddelde
NH ₃	< 0,015	< 0,015	< 0,015	< 0,015
start meting	11:20	12:30	13:02	
stop meting	11:50	13:00	13:32	
	geurvracht in 10 ⁶ ou/uur			geometrisch gemiddelde
geur	< 1,7*	< 1,7*	2,9	< 1,29

*voor het berekenen van het gemiddelde is uitgegaan van 50 % van de meetwaarden op detectieniveau en de actuele meetwaarden boven detectieniveau

6. Onderzoeksresultaten immissiemetingen NH₃

De resultaten van de concentratiemetingen op de terreingrens van de locatie zijn in tabel 6.1 weergegeven.

Tabel 6.1. Onderzoeksresultaten immissiemetingen

bron meetperiode	buitenverblijf 27-09-07 tot en met 11-10-07							
locatie ligging	N	NW	NO	O	ZO	Z	ZW	W
locatie nummer	1	2	3	4	5	6	7	8
	ug/m ³							
NH ₃	3,2	3,0	4,5	3,4	5,1	2,8	3,4	3,0

Met behulp van een korte termijn model is een inschatting gemaakt van de bronsterkte van de buitenverblijven locatie met betrekking tot NH₃. Toegepast is een 99,99 percentiel berekening met het NNM uitgaande van een oppervlakte bron van 50* 50 m (komt overeen met een korte termijn berekening). De emissie NH₃ van de binnenverblijven is onder detectieniveau. De bronsterkte is als worst case bepaald op de detectiegrens van 0,015 kg/h.

Deze NH₃ vracht komt overeen met circa 1,29 Mou/h (uitgaande van de verhouding tussen de NH₃ en geurvracht bij het binnenverblijf).

Colofon

opdrachtgever	LBP	meettechnici	GS/RM
projectnummer	7558	projectleider	GS
datum	27 september 2007	protocollist	RM
bedrijf	BPRC		

bron	afzuiging dierenverblijf
------	-----------------------------

gebruikte apparatuur	pmma
temperatuur afgas	pmma161
temperatuur nat	pmma161
barometerstand	GS
onder-overdruk	pmma161
pitot	pmma161
manometer	pmma161
NH3	pmma022
geur	pmma021

Bijlage 1. Beschrijving meetmethoden

NH ₃ concentratie in droog afgas	nachemische analyse
monsterneming	discontinue puntmonsterneming, glas sonde
meetprincipe	absorptie in 0,05 M H ₂ SO ₄ , fotometrische analyse
normvoorschrift	NEN 2826
meetbereiken	nvt
detectiegrens	0,5mg/m ³ bij uurmonsters
onzekerheid (BI 95 %)	10 % van meetwaarde (concentratie)

geur in afgas	olfactometrischeanalyse
monsterneming	discontinue puntmonsterneming
meetprincipe	bemonstering met verdunner of met longmethode
normvoorschrift	NEN-EN 13725

Overig

afgassnelheid/debiet	
monsterneming	meetplaatsen volgens ISO 10780
meetprincipe	drukverschil over pitotbuis
normvoorschrift	ISO 10780
meetbereiken	afgassnelheid 3-30 m/s
onzekerheid (BI 95 %)	20 % van meetwaarde

De opgegeven meeton nauwkeurigheden zijn afkomstig uit de meetnormen en hebben betrekking op de meetwaarden.

Omdat voor de onnauwkeurigheid van massastromen rekening gehouden moet worden met de meeton nauwkeurigheden van twee verschillende meetmethoden (component en debiet) wordt de volgende additieregels gehanteerd: (voorbeeld voor stof)

$$\text{totale meeton nauwkeurigheid massastroom} = \sqrt{(19^2 + 20^2)} = 27,6$$

Bijlage 2. Basisgegevens monsternames

afgaskanaal

bron	afzuiging dierenverblij f			
datum	27-sep-07			
NH3				
start meting	[uur:min]	11:20	11:55	12:33
stop meting	[uur:min]	11:51	12:27	13:02
NH3	[mg]	< 0,06	< 0,06	< 0,06
monstervolume	[Nm ³ dr]	0,305	0,158	0,177
geur				
start meting	[uur:min]	11:20	12:30	13:02
stop meting	[uur:min]	11:50	13:00	13:32
geur, 20 °C nat	[ou/m ³]	< 40	< 40	69
verduunning monstername	[-]	1,0	1,0	1,0

diffuus

bron	dierenverblijf							
meetperiode	27-09-07 tot en met 11-10-07							
	N	NW	NO	O	ZO	Z	ZW	W
	1	2	3	4	5	6	7	8
NH3 ug	15	14	21	16	24	13	16	14
NH ₃ ug/m3	3,2	3,0	4,5	3,4	5,1	2,8	3,4	3,0

Laboratoriumresultaten

kanaal

(ANECO)

07 0683 L

ANECO Institut für Umweltschutz GmbH & Co.
Telefon (02161) 3 01 69-0 Telefax (02161) 3 01 69-22
Wehnerstraße 1-7 41068 Mönchengladbach

1. Prüfergebnis NH₃

Probenbezeichnung	Konzentration in mg/Probe
M1	< BG
M2	< BG
M3	< BG
Syst. blanco	< BG
BG	0,06

Prüfverfahren

Die Bestimmung erfolgte mittels Photometer nach VDI 2461.

Mönchengladbach, den 15. Oktober 2007 /WW

ANECO
Institut für Umweltschutz GmbH & Co.

5.1.2.e

Diffuus

(ANECO)

07 0709 L

ANECO Institut für Umweltschutz GmbH & Co.
Telefon (02161) 3 0169-0 Telefax (02161) 3 0169 22
Wehnerstraße 17 41068 Mönchengladbach

1. Prüfergebnis NH₃

Probenbezeichnung	Konzentration in mg/Probe
N	0.015
NW	0.014
NO	0.021
O	0.016
ZO	0.024
Z	0.013
ZW	0.016
W	0.014
BG	0.005

Prüfverfahren

Die Bestimmung erfolgte mittels Photometer nach Methode
Rupprecht & Patashnick.

Mönchengladbach, den 19. Oktober 2007 /WWW

ANECO
Institut für Umweltschutz GmbH & Co.

5.1.2.e

Opdrachtgever Het onderzoek werd uitgevoerd in opdracht van:

Organisatie **Pro Monitoring bv**
Contactpersoon **5.1.2.e**
Adres **Mercuriusweg 37**
Plaats **3771 NC Barneveld**
Telefoon **0342 5.1.2.e**
Fax **0342 5.1.2.e**

Opdracht De opdracht tot meting werd als volgt verstrekt:

Opdracht verlening

Opdracht aanname

Datum opdracht **26-09-2007**

Projectnummer **PROM07E**

Opdracht nr. **--**

Projectleider **5.1.2.e**

Getokend door **5.1.2.e**

Uitvoering **5.1.2.e**

Onderzoekt Geurconcentratie in ou_e/m^3 van geurmonsters aangeleverd in monsternamezakken, vastgesteld door sensorische geurconcentratiemeting en -berekening.

Identificatie De monsternamezakken waren voorzien van labels waarop de identificatie van de zak was vermeld. De op de labels aangegeven identificatie is steeds bij de resultaten vermeld.

Wijze van onderzoek De geurmetingen zijn uitgevoerd conform de Europese Norm EN13725:2003 'Air quality - Determination of odour concentration by dynamic olfactometry', en wel conform die onderdelen, zoals beschreven in de interne procedure QD01: 'Procedure for olfactometry based on EN13725:2003'. Het geurwaarnemingsgedrag van het panel binnen de verdunningsreeks was voor de geanalyseerde monsters analoog aan dat tijdens de butanolkalibratie.

Meetgebied Het meetgebied bedraagt $2^2 \leq x \leq 2^{13} \text{ ou}_e/\text{m}^3$. Indien het meetgebied niet toereikend is worden geurmonsters voorverdund, hetgeen altijd apart wordt vermeld bij de resultaten.

Omgeving Het onderzoek werd uitgevoerd in een meetruimte geconditioneerd voor het uitvoeren van olfactometrische metingen volgens subclausules 6.6.1 en 6.6.2 van de norm EN13725.

Periode van onderzoek De analysedatum is bij ieder resultaat vermeld in Tabel 1.

Resultaat De resultaten van het onderzoek zijn vermeld in Tabel 1, op het laatste blad van dit certificaat.

Onzekerheid De onzekerheid van de meetresultaten voldoet aan de criteria gesteld in EN13725:2003. Derhalve is de nauwkeurigheid (accuracy) van de sensorische kalibratie met n-butanol $4 \leq 0,217$ en voldoet de herhaalbaarheid (precision under repeatability conditions) aan $r \leq 0,477$. Dat betekent dat het betrouwbaarheidsinterval $x \cdot 2,21^{-1} \leq x \leq x \cdot 2,21$ is, voor een enkele meetwaarde x met dekingsfactor $k = 2$. Aangenomen wordt dat deze onzekerheid, gebaseerd op verificatie van de nauwkeurigheid met referentiegasen, overdraagbaar is op praktijkmonsters.

Herleidbaarheid De metingen zijn uitgevoerd met standaarden waarvan de herleidbaarheid naar (inter)nationale standaarden, ten overstaan van de Raad voor Accreditatie, is aangetoond. De proefpersonen worden individueel geselecteerd op vastgelegde criteria en tevens in de tijd getoetst aan deze criteria. De responsen van de proefpersonen zijn op deze wijze herleidbaar naar primaire standaard mengsels (PSM's) van n-butanol in stikstof.

Amsterdam, 1 oktober, 2007,

5.1.2.e

5.1.2.e

De Raad voor Accreditatie is een van de ondertekenaars van de multilaterale verklaring van de European co-operation for Accreditation (EA) ten aanzien van de wederzijdse erkenning van kalibratiecertificaten.

Reproductie van het volledige certificaat is toegestaan. Gedeelten van het certificaat mogen slechts worden gereproduceerd na verkrijgen schriftelijke toestemming van het laboratorium van afgifte. Dit certificaat wordt verspreid onder het voorbehoud dat de Raad voor Accreditatie geen aansprakelijkheid aanvaardt.

Bestand PROM07E versie 1
Blad 1 van 2

Tabel 1 Meetresultaten

Analyse bestand	Monster identificatie	Geurconcentratie	Analyse datum	Aantal panelleden	Aantal ITE data punten	Bijzonderheden
		[oue.m ⁻³]				
07092802	N07GAC	**	28-09-2007	6	5	Tijdens de meting bleek de concentratie van het geurmonster te gering om binnen het geaccrediteerde meetgebied een valide resultaat toe te kennen. De concentratie was derhalve lager dan de ondergrens van het meetgebied.
07092803	N07GAD	**	28-09-2007	6	6	Tijdens de meting bleek de concentratie van het geurmonster te gering om binnen het geaccrediteerde meetgebied een valide resultaat toe te kennen. De concentratie was derhalve lager dan de ondergrens van het meetgebied.
07092804	N07FZS	69	28-09-2007	6	8	

NB. Alle geurconcentraties zijn vermeld als meetresultaat zonder correctie voor eventuele voorverdunding. De eventueel in het laboratorium toegepaste voorverdunding staat als factor apart vermeld onder bijzonderheden. Vermenigvuldiging van de voorverdunningsfactor met de gemeten geurconcentratie levert de geurconcentratie van het aangeleverde monster.

Bijlage 4. Criteria en aanbevelingen alsmede beoordeling meetvlak afzuiging

parameters meetvlak(ken)	locatie	criteria en aanbevelingen
	ventilator	
beschrijving locatie	schoorsteen	
	beoordeling	snelheids- en temperatuur criteria
verdeling gassnelheid over hele meetvlak in m/s	OK	$v_{max} / v_{min} \leq 3$
gemiddelde snelheid per meet-as % verschil as t.o.v. gemiddelde 2 assen in m/s	OK	$< 5 \%$
richting	OK	geen "negatieve" luchtsnelheden
dynamische en statische druk	OK	$\geq 5 \text{ Pa}$
temperatuurafwijkingen	OK	$\leq 5\%$ van het gemiddelde
richting gasstroom	OK	$< 15^\circ$ t.o.v. lengteas van kanaal
gassnelheid	OK	$> 2 \text{ m/s}$ en $< 50 \text{ m/s}$
fluctuaties drukverschil per meetpunt	OK	$\leq 24 \text{ Pa}$
	beoordeling	aanbevelingen voor positie en plaats meetvlak
verticaal/horizontaal kanaal	verticaal	verticaal
rond/rechthoekig kanaal	rond	n.v.t.
diameter kanaal (m)	1,80 x 0,72	n.v.t.
aantal meters na verstoring	$< \text{aanbeveling}$	$> 5 \times D_n^*$
aantal meters recht kanaal na meetvlak	$< \text{aanbeveling}$	$> 2 \times D_n^*$
aantal meters voor vrije uitstroom	$< \text{aanbeveling}$	$> 5 \times D_n^*$

*hydraulische diameter : $D_n = 4 \cdot A / O$, waarin: A = oppervlak meetvlak, O = omtrek kanaal

Bijlage 5. Meetlocaties immissiemetingen

Bijlage II Scenariobestand KEMA Stacks 7.0

KEMA STACKS VERSIE 2007.1

Release 19 juni 2007

Stof-identificatie:

GEUR

starttijd: 22:46:14

datum/tijd journaal bestand: 2-6-2008 23:43:14

BEREKENINGRESULTATEN

Meteo Schiphol en Eindhoven, vertaald naar locatiespecifieke meteo

De locatie waarop de achtergrondconcentratie is bepaald : 83285 449440

opgegeven emissie-bestand C:\Stacks70\Input\emis.dat

Alleen bron(nen)-bijdragen berekend!

Doorgerekende (meteo)periode

Start datum/tijd*: 1- 1-2002 1:00 h

Eind datum/tijd*: 31-12-2006 24:00 h

Aantal uren waarmee gerekend is

: 43824

De windroos: frekwentie van voorkomen van de windsectoren(uren, %) op receptor-lokatie

gem. windsnelheid, neerslagsom en gem. achtergrondconcentraties (ug/m3)
 sektor(van-tot) uren % ws neerslag(mm)

1	(-15- 15):	1980.0	4.5	3.8	93.90
2	(15- 45):	2251.0	5.1	4.3	53.30
3	(45- 75):	3571.0	8.1	4.5	44.30
4	(75-105):	2901.0	6.6	3.8	159.25
5	(105-135):	2604.0	5.9	3.7	191.00
6	(135-165):	3391.0	7.7	3.9	321.25
7	(165-195):	4492.0	10.3	4.6	612.80
8	(195-225):	5885.0	13.4	5.6	1096.90
9	(225-255):	5330.0	12.2	6.8	749.00
10	(255-285):	4701.0	10.7	5.5	508.10
11	(285-315):	3684.0	8.4	4.9	431.20
12	(315-345):	3034.0	6.9	4.2	211.40
gemiddeld/som:		0.0		4.9	4472.40

lengtegraad: *: 5.0

breedtegraad: *: 52.0

Bodemvochtigheid-index*: 1.00

Albedo (bodemweerskaatsingscoefficient)*: 0.20

Percentielen voor 1-uurgemiddelde concentraties

In het percentielenbestand is aangegeven op hoeveel uur(blokken) de percentielwaarden betrekking hebben, de hoge percentielen kunnen bij een gering aantal berekeningsuren daardoor minder nauwkeurig zijn! (laatste regel in percentielbestand)

Aantal receptorpunten

• 361

```

Terreinruwheid receptor gebied [m]*: 0.1000
Terreinruwheid [m] op meteolokatie windrichtingsafhankelijk genomen
Hoogte berekende concentraties [m]*: 1.0
Gemiddelde veldwaarde concentratie [ge/m3]*: 0.02539
hoogste gem. concentratiewaarde in het grid*: 0.86217
Hoogste uurwaarde concentratie in tijdreeks*: 10.57776
  Coördinaten (x,y)*: 83007, 449440
  Datum/tijd (yy,mm,dd,hh)*: 2005 9 19 7
Aantal bronnen *: 7

```

```

***** Brongegevens van bron *: 1
** OPPERVLAKTEBRON ** Buitenweiden

```

```

X-positie van de bron [m]*: 83142
Y-positie van de bron [m]*: 449485
kortste zijde oppervlaktebron [m] *: 130.0
langste zijde oppervlaktebron [m] *: 150.0
Hoogte oppervlaktebron is altijd *: 1.5 m
Orientatie oppervlaktebron [graden]*: 45.0
Aantal bedrijfsuren: 43824
(Bedrijfsuren zijn uren met een emissie > 0)
gemiddelde emissie over bedrijfsuren: (ge/s) 1611
Warmte output-schoorsteen [MW]*: 0.0
Rookgasdebiet [normaal m3/s]*: 0.0
Uittree snelheid rookgassen [m/s]*: 0.0
Rookgas-temperatuur [K]*: 0.0

```

cumulatieve emissie over alle voorgaande bronnen: 1611.000000000

```

***** Brongegevens van bron *: 2
** BRON PLUS GEBOUW ** R1

```

```

X-positie van de bron [m]*: 83128
Y-positie van de bron [m]*: 449455
kortste zijde gebouw [m]*: 10.0
langste zijde gebouw [m]*: 10.0
Hoogte van het gebouw [m]*: 7.0
Orientatie gebouw [graden] *: 0.0
x_coördinaat van gebouw [m]*: 83128
y_coördinaat van gebouw [m]*: 449455
Schoorsteenhoogte (tov maaiveld) [m]*: 8.0
Inw. schoorsteendiameter (top)*: 0.70
Uitw. schoorsteendiameter (top)*: 0.80
Gem. volumeflux over bedrijfsuren (Nm3) *: 1.00
Gem. uittree snelheid over bedrijfsuren (m/s) *: 2.78
Temperatuur rookgassen (K) *: 292.00
Gem. warmte emissie over bedrijfsuren (MW) *: 0.01
Aantal bedrijfsuren: 43824
(Bedrijfsuren zijn uren met een emissie > 0)
gemiddelde emissie over bedrijfsuren: (ge/s) 852
Warmte output-schoorsteen [MW]*: 0.0
Rookgasdebiet [normaal m3/s]*: 1.0
Uittree snelheid rookgassen [m/s]*: 2.8
Rookgas-temperatuur [K]*: 292.0

```

cumulatieve emissie over alle voorgaande bronnen: 2463.000000000

***** Brongegevens van bron *: 3
 ** BRON PLUS GEBOUW ** R2

X-positie van de bron [m]*:	83083	
Y-positie van de bron [m]*:	449455	
kortste zijde gebouw [m]*:	10.0	
langste zijde gebouw [m]*:	10.0	
Hoogte van het gebouw [m]*:	7.0	
Orientatie gebouw [graden] *:	0.0	
x_coördinaat van gebouw [m]*:	83083	
y_coördinaat van gebouw [m]*:	449455	
Schoorsteenhoogte (tov maaiveld) [m]*:	8.0	
Inw. schoorsteendiameter (top)*:	0.70	
Uitw. schoorsteendiameter (top)*:	0.80	
Gem. volumeflux over bedrijfsuren (Nm3) *:	1.00	
Gem. uittree snelheid over bedrijfsuren (m/s) *:	2.69	
Temperatuur rookgassen (K) *:	283.00	
Gem. warmte emissie over bedrijfsuren (MW) *:	0.01	
Aantal bedrijfsuren:	43824	
(Bedrijfsuren zijn uren met een emissie > 0)		
gemiddelde emissie over bedrijfsuren: (ge/s)		852
Warmte output-schoorsteen [MW]*:	0.0	
Rookgasdebiet [normaal m3/s]*:	1.0	
Uittree snelheid rookgassen [m/s]*:	2.7	
Rookgas-temperatuur [K]*:	283.0	

cumulatieve emissie over alle voorgaande bronnen: 3315.000000000

***** Brongegevens van bron *: 4
 ** BRON PLUS GEBOUW ** NW

X-positie van de bron [m]*:	83046	
Y-positie van de bron [m]*:	449492	
kortste zijde gebouw [m]*:	10.0	
langste zijde gebouw [m]*:	10.0	
Hoogte van het gebouw [m]*:	7.0	
Orientatie gebouw [graden] *:	0.0	
x_coördinaat van gebouw [m]*:	83046	
y_coördinaat van gebouw [m]*:	449492	
Schoorsteenhoogte (tov maaiveld) [m]*:	8.0	
Inw. schoorsteendiameter (top)*:	0.70	
Uitw. schoorsteendiameter (top)*:	0.80	
Gem. volumeflux over bedrijfsuren (Nm3) *:	1.00	
Gem. uittree snelheid over bedrijfsuren (m/s) *:	2.69	
Temperatuur rookgassen (K) *:	283.00	
Gem. warmte emissie over bedrijfsuren (MW) *:	0.01	
Aantal bedrijfsuren:	43824	
(Bedrijfsuren zijn uren met een emissie > 0)		
gemiddelde emissie over bedrijfsuren: (ge/s)		1611
Warmte output-schoorsteen [MW]*:	0.0	
Rookgasdebiet [normaal m3/s]*:	1.0	
Uittree snelheid rookgassen [m/s]*:	2.7	
Rookgas-temperatuur [K]*:	283.0	

cumulatieve emissie over alle voorgaande bronnen: 4926.000000000

***** Brongegevens van bron *: 5
 ** BRON PLUS GEBOUW ** R3

X-positie van de bron [m]*:	83119	
Y-positie van de bron [m]*:	449582	
kortste zijde gebouw [m]*:	10.0	
langste zijde gebouw [m]*:	10.0	
Hoogte van het gebouw [m]*:	7.0	
Orientatie gebouw [graden] *:	0.0	
x_coordinaat van gebouw [m]*:	83119	
y_coordinaat van gebouw [m]*:	449582	
Schoorsteenhoogte (tov maaiveld) [m]*:	8.0	
Inw. schoorsteendiameter (top)*:	0.70	
Uitw. schoorsteendiameter (top)*:	0.80	
Gem. volumeflux over bedrijfsuren (Nm3) *:	1.00	
Gem. uittree snelheid over bedrijfsuren (m/s) *:	2.69	
Temperatuur rookgassen (K) *:	283.00	
Gem. warmte emissie over bedrijfsuren (MW) *:	0.01	
Aantal bedrijfsuren:	43824	
(Bedrijfsuren zijn uren met een emissie > 0)		
gemiddelde emissie over bedrijfsuren: (ge/s)		852
Warmte output-schoorsteen [MW]*:	0.0	
Rookgasdebiet [normaal m3/s]*:	1.0	
Uittree snelheid rookgassen [m/s]*:	2.7	
Rookgas-temperatuur [K]*:	283.0	

cumulatieve emissie over alle voorgaande bronnen: 5778.000000000

***** Brongegevens van bron *: 6
 ** BRON PLUS GEBOUW ** R4

X-positie van de bron [m]*:	83160	
Y-positie van de bron [m]*:	449533	
kortste zijde gebouw [m]*:	10.0	
langste zijde gebouw [m]*:	10.0	
Hoogte van het gebouw [m]*:	7.0	
Orientatie gebouw [graden] *:	0.0	
x_coordinaat van gebouw [m]*:	83160	
y_coordinaat van gebouw [m]*:	449533	
Schoorsteenhoogte (tov maaiveld) [m]*:	8.0	
Inw. schoorsteendiameter (top)*:	0.70	
Uitw. schoorsteendiameter (top)*:	0.80	
Gem. volumeflux over bedrijfsuren (Nm3) *:	1.00	
Gem. uittree snelheid over bedrijfsuren (m/s) *:	2.69	
Temperatuur rookgassen (K) *:	283.00	
Gem. warmte emissie over bedrijfsuren (MW) *:	0.01	
Aantal bedrijfsuren:	43824	
(Bedrijfsuren zijn uren met een emissie > 0)		
gemiddelde emissie over bedrijfsuren: (ge/s)		852
Warmte output-schoorsteen [MW]*:	0.0	
Rookgasdebiet [normaal m3/s]*:	1.0	
Uittree snelheid rookgassen [m/s]*:	2.7	
Rookgas-temperatuur [K]*:	283.0	

cumulatieve emissie over alle voorgaande bronnen: 6630.000000000

```

*****   Brongegevens van bron   *:   7
** BRON PLUS GEBOUW ** R5

X-positie van de bron [m]*:   83197
Y-positie van de bron [m]*:   449496
kortste zijde gebouw [m]*:   10.0
langste zijde gebouw [m]*:   10.0
Hoogte van het gebouw [m]*:   7.0
Orientatie gebouw [graden] *:   0.0
x_coordinaat van gebouw [m]*:   83197
y_coordinaat van gebouw [m]*:   449496
Schoorsteenhoogte (tov maaiveld) [m]*:   8.0
Inw. schoorsteendiameter (top)*:   0.70
Uitw. schoorsteendiameter (top)*:   0.80
Gem. volumeflux over bedrijfsuren (Nm3) *:   1.00
Gem. uittree snelheid over bedrijfsuren (m/s) *:   2.69
Temperatuur rookgassen (K) *:   283.00
Gem. warmte emissie over bedrijfsuren (MW) *:   0.01
Aantal bedrijfsuren:   43824
(Bedrijfsuren zijn uren met een emissie > 0)
gemiddelde emissie over bedrijfsuren: (ge/s)   1611
Warmte output-schoorsteen [MW]*:   0.0
Rookgasdebiet [normaal m3/s]*:   1.0
Uittree snelheid rookgassen [m/s]*:   2.7
Rookgas-temperatuur [K]*:   283.0

cumulatieve emissie over alle voorgaande bronnen: 8241.0000000000

```


Aangetekend, met bericht van ontvangst
Gemeenteraad van Rijswijk

T.a.v. 5.1.2.e

Postbus 5305
2280 HH Rijswijk

Tevens per e-mail (t.a.v. 5.1.2.e):
stadhuis@rijswijk.nl

5.1.2.e

advocaat

Advocaten en notarissen
Strawinskylaan 2001
Postbus 75640
1070 AP Amsterdam
Nederland

T +31 20 546 5.1.2.e

F +31 20 546 5.1.2.e

5.1.2.e @stibbe.com
www.stibbe.com

Onze ref.

5.1.2.e/AB 1025613-11439274

Datum

2 februari 2011

Zienswijze DSM milieueffectrapport Rijswijk-Zuid

Geachte leden van de raad,

Namens Koninklijke DSM N.V., statutair gevestigd te Heerlen, DSM Gist Holding B.V., statutair gevestigd te Heerlen, DSM Gist Services B.V., statutair gevestigd te Delft, DSM Anti-Infectives B.V., statutair gevestigd te Delft, DSM Food Specialties B.V. statutair gevestigd te Delft, DSM White Biotechnology B.V., statutair gevestigd te Delft, DSM Delft Permit B.V., statutair gevestigd te Delft en de overige betrokken DSM vennootschappen, hierna gezamenlijk te noemen: "**DSM**", voor wie ik in dezen als raadsman en gemachtigde optreed, breng ik bij dezen bij u een zienswijze naar voren over het door uw gemeenteraad ter inzage gelegde milieueffectrapport Rijswijk-Zuid (hierna: het MER). Uw gemeenteraad heeft dit MER ter inzage gelegd vanaf 24 december 2010 tot en met 3 februari 2011, gedurende welke termijn daarover zienswijzen kunnen worden ingediend. Van die gelegenheid maakt DSM bij dezen tijdig gebruik.

Vooraf merk ik op dat DSM al enige tijd in overleg is met vertegenwoordigers van uw gemeente over de invulling van het gebied Rijswijk-Zuid met als doel om te bekijken of uw gemeente in dat gebied woningbouw kan realiseren, waarbij ook recht wordt gedaan aan de belangen van DSM. DSM ervaart dit overleg als constructief. De reden dat DSM daarnaast nog de onderhavige meer formele zienswijze indient, is om geen rechten voor de toekomst te verspelen. Ten overvloede merk ik hiernaast op dat DSM separaat schriftelijk zal reageren op het tevens ter inzage gelegde ontwerp-projectbesluit 'Voorbelasten 1^e fase Sion' en het voorontwerp bestemmingsplan Rijswijk-Zuid. In de onderhavige zienswijze zal DSM derhalve slechts reageren op het MER zelf.

1. INLEIDING

- (1) In het MER nemen de milieueffecten die uitgaan van de inrichting van DSM een prominente rol in. Ik zal in de onderhavige zienswijze daarom in de eerste plaats ingaan op de vertaling van die milieueffecten in het MER. In de tweede plaats zal ik ingaan op een aantal overige vragen en opmerkingen die bij DSM zijn gerezen naar aanleiding van het MER. Deze zienswijze sluit af met een conclusie.

De praktijk wordt gevoerd door Stibbe N.V. (ingeschreven in het Handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 34198700). De algemene voorwaarden van Stibbe N.V. zijn van toepassing en bevatten een aansprakelijkheidsbeperking. De algemene voorwaarden zijn gedeponeerd bij de rechtbank te Amsterdam en worden op verzoek kosteloos verstrekt. Zij zijn tevens te vinden op www.stibbe.com.

STVSD\11439274.3

2. DE VERTALING VAN DE MILIEUEFFECTEN VAN DSM IN HET MER

- (2) Hierna zal ik de zienswijze van DSM uiteenzetten ten aanzien van de vertaling in het MER van de effecten die uitgaan van de inrichting van DSM. Dit zal ik doen aan de hand van de relevante milieueffecten: externe veiligheid, geur en geluid.
- (3) Voordat ik daartoe overga, merk ik op dat DSM zich afvraagt of in het MER rekening is gehouden met de toekomstplannen van DSM. In het MER lijken slechts te zijn betrokken de feitelijke en de vergunde milieueffecten van DSM en dus niet de toekomstige milieueffecten nadat zij haar voorgenomen activiteiten heeft ontwikkeld (zo begrijpt DSM ook uit het laatste gedachtestreepje op pagina 43 van deel A). Dit valt wellicht te begrijpen voorzover de toekomstige milieueffecten nog niet bekend zijn. Ten aanzien van in elk geval het onderdeel geluid is dat echter niet het geval (in het rapport van LBP Sight van 16 juni 2010 – waarover uw gemeente ook beschikt – is de toekomstige situatie beschreven). DSM zou het op prijs stellen als u de keuze om de toekomstige situatie geen rol te laten spelen, kunt toelichten. Zoals uw gemeente bekend, heeft DSM namelijk groot belang bij voldoende milieuruimte voor de toekomst.

2.1. Externe veiligheid

- (4) Het MER bevat een aantal onduidelijkheden ten aanzien van het aspect externe veiligheid. In de eerste plaats wordt er een kennisleemte gesignaleerd ten aanzien van de kwantitatieve risicoanalyse voor DSM (pag. 17 en 91 deel A). Zoals u bekend zal zijn, heeft de provincie in 2010 een QRA opgesteld voor DSM waarin het plaatsgebonden risico van DSM staat beschreven. Naar DSM begrijpt, hebt u dit QRA nog niet (volledig) verwerkt in het MER. Gaat u dit alsnog doen in het definitieve MER?
- (5) In het QRA van de provincie is niet het groepsrisico van de inrichting van DSM beschreven. Gezien de verplichting onder het Bevi voor uw gemeente om een verantwoording van het groepsrisico te geven, ligt het in de rede dat u dat aspect zelf nog onderzoekt. Daarvoor bestaat mede aanleiding gezien het volgende. In het MER staat dat ten aanzien van het groepsrisico van DSM naar de huidige inzichten geen (reële) mitigerende maatregelen noodzakelijk zijn (zie bijv. pag. 16 en pag. 87 deel A). Op pagina 81 van deel A onderaan staat dat dit een inschatting zou betreffen op basis van een onderzoek van de provincie Zuid-Holland. Uit dat onderzoek zou volgen dat het groepsrisico voor het beoogde woongebied ruimschoots onder de oriëntatiewaarde blijft (zie ook pag. 84 deel A). DSM vraagt zich af of dat zonder QRA met zekerheid is te stellen. Hiernaast vraagt DSM zich af hoe de gehanteerde veronderstelling dat het groepsrisico geen problemen oplevert, zich verhoudt tot de passage op pagina 72 van deel B waar staat dat het groepsrisico van DSM relatief hoog zal zijn. Een QRA zou daar duidelijkheid over kunnen geven.
- (6) Hiernaast merkt DSM op dat het niet voorhanden zijn van een QRA waarin het groepsrisico is beschreven er kennelijk toe heeft geleid dat u het groepsrisico dat uitgaat van de inrichting van DSM niet hebt meegenomen in het MER (zie bijv. pag. 180 deel B). U geeft hiervoor als reden dat het invloedsgebied van DSM 'dermate groot' is dat indien die invloed wordt meegenomen de invloed van andere invloedsgebieden slecht zichtbaar zou zijn. U

overweegt vervolgens dat omdat de invloed van DSM 'vrijwel niet onderscheidend is', daarvan geen betekenis uitgaat voor de locatiekeuze van woningen en voorzieningen. DSM vraagt zich af of dat juist is. Zo zal het verschuiven van woningen en/of voorzieningen invloed hebben op het groepsrisico dat van de inrichting van DSM uitgaat. Los hiervan is het groepsrisico sowieso een belangrijk milieueffect. Het is dan ook goed voorstelbaar dat het groepsrisico relevant is voor de uitkomsten van het MER. Hiernaast vraagt DSM zich af – nu nog geen gegevens voorhanden waren over het groepsrisico – waar de conclusie op is gebaseerd dat de invloed van alle alternatieven op het groepsrisico 'negatief' is (zie pagina 69 deel A). Wellicht zou u deze aspecten nader kunnen toelichten?

- (7) Op pagina 76 van deel B staat dat 'binnen een klein gedeelte' van de voorlopige PR 10-6 contour van DSM nieuwe (bedrijfs)bestemmingen zijn geprojecteerd. DSM vraagt zich af of dat juist is. Op de plankaart die is gevoegd bij het voorontwerp bestemmingsplan is dit niet te zien; op die kaart valt de nieuwe bedrijfsbestemming net buiten de ingetekende PR 10-6-contour en is die contour alleen voor een klein gelegen over de bestemming 'wonen' (dit betreft bouwvlakken met bestaande bedrijfswoningen die zijn aan te merken als beperkt kwetsbare objecten).
- (8) Voor het aspect externe veiligheid is ook de Prinses Beatrixlaan relevant. Zoals u bekend wordt die laan gebruikt voor het vervoer van gevaarlijke stoffen van en naar DSM. Deze route is van vitaal belang voor DSM. Dit belang zal in de nabije toekomst nog sterk toenemen. In het najaar van dit jaar zal – volgens de huidige planning van Prorail – het spoorraccordement bij de inrichting van DSM namelijk worden gesloten voor een lange periode (tot 2015) in verband met het spoortunnelproject. Gedurende die periode zal de aan- en afvoer van gevaarlijke stoffen van en naar DSM volledig plaatsvinden over de Prinses Beatrixlaan. DSM vraagt zich af of u daarmee rekening hebt gehouden in het MER. Op pagina 67 van deel B noemt u de huidige vervoersbewegingen. Gezien de sluiting van het raccorderment – maar ook gezien het F4F-project – zal het aantal vervoersbewegingen (fors) hoger zijn. DSM vraagt zich af of ook in dat geval geen belemmering geldt ten aanzien van het groepsrisico en/of plaatsgebonden risico.
- (9) Hiernaast merkt DSM op dat in het MER staat dat de Prinses Beatrixlaan niet zou vallen onder de circulaire Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen (pag. 67 deel B). DSM geeft u graag in overweging dat uit paragraaf 1.3.1 van de circulaire zou kunnen worden afgeleid dat het vervoer van gevaarlijke stoffen op openbare wegen in algemene zin altijd binnen het toepassingsbereik van de circulaire valt.

2.2. Geur

- (10) Ook ten aanzien van het aspect geur bevat het MER een aantal punten die wellicht verduidelijkt zouden kunnen worden. In de eerste plaats valt het DSM op dat in het MER een kritische hindergrens wordt gehanteerd van 7,2 ge/m³ (zie bijv. pag. 16 deel A en pag. 83-85 deel B). Het is DSM niet duidelijk wat daarvan de bron is. In het provinciale beleid wordt voor ernstige hinder een grens gehanteerd van 5,0 ge/m³. Kunt u toelichting waarom u de norm 7,2 ge/m³ hanteert? In de tweede plaats is het DSM niet precies duidelijk wat wordt bedoeld met de passage op pagina 83 deel B waarin staat dat uw gemeente 'woningbouw

binnen de geurcontouren van DSM-GIST kan motiveren' (zie ook pag. 84 deel B).

- (11) Hiernaast merkt DSM op dat op pagina 85 deel B staat dat geuroverlast veroorzaakt door toekomstige bedrijven zou zijn uitgesloten. De zin daarvoor staat echter dat een vergunning kan worden afgegeven mits gemotiveerd is dat het geurhinderniveau *acceptabel* is. Kunt u toelichten hoe deze passages zich tot elkaar verhouden?
- (12) DSM merkt hiernaast op dat blijkens pag. 180 deel B de invloed van DSM waar het betreft geur niet is meegenomen in de afweging van de verschillende alternatieven (net als bij het aspect externe veiligheid). U legt hieraan ten grondslag dat vrijwel het hele plangebied door de geuremissie van DSM zou worden beïnvloed en daardoor de invloed van andere bronnen slecht zichtbaar zou zijn. U concludeert vervolgens dat doordat de invloed van DSM niet onderscheidend is, dit geen invloed heeft op de locatiekeuze voor woningen en voorzieningen (de invloed is gelijk) en die invloed daarom buiten beschouwing is gelaten (zie pag. 180, deel B, groen kader). DSM deelt deze conclusie niet. Eerder stelt u immers met betrekking tot het invloedsgebied van geur van DSM op het plangebied: *"Deze waarde wordt voor een groot deel overschreden en heeft effecten op bijna alle woningen in het gebied."* (zie eveneens pag. 180, deel B). DSM begrijpt de noodzaak tot het inzichtelijk maken van de invloed van andere geurbronnen. Bij aanwezigheid van andere bronnen zou in de visie van DSM echter de invloed van die bronnen *in samenhang* met de invloed van DSM bezien dienen te worden teneinde de totale geurbelasting inzichtelijk te maken. Op basis daarvan kan vervolgens een weloverwogen locatiekeuze voor woningen en voorzieningen worden gemaakt. Het zonder meer weglaten van de geurbelasting van DSM geeft naar de mening van DSM een onvolledig beeld.

2.3. Geluidhinder

- (13) Ten aanzien van het aspect geluid merkt DSM in de eerste plaats op dat op pagina 134 deel B wordt gesuggereerd dat van DSM de vergunde/toegestane geluidproductie niet bekend is. In juni 2010 is naar dat aspect in opdracht van DSM onderzoek verricht door LBP Sight. Nu naar dat rapport wordt verwezen op pagina 157 deel B, gaat DSM ervan uit dat u dat onderzoek bij de totstandkoming van het MER hebt betrokken. In dat rapport wordt ook de toekomstige situatie besproken. Uit het MER blijkt niet dat u ook die situatie hebt meegewogen (zie ook hiervoor). Kunt u toelichten waarom u dat achterwege hebt gelaten?
- (14) Op pagina 157 deel B staat nog dat voor nieuwe woningbouw binnen de 'geluidszone van DSM-gist' (naar DSM aanneemt wordt hier de 50 dB(A) zonecontour bedoeld) een maximale geluidsbelasting *na ontheffing* mogelijk is van 55 dB(A). Naar DSM aanneemt wordt met het woord 'ontheffing' bedoeld de vaststelling van hogere waarden als bedoeld in de Wet geluidhinder. Klopt dat?
- (15) Op pagina 130 van deel B worden de veranderingen van de geluidsbronnen in 2020 beschreven. Hieraan zou nog kunnen worden toegevoegd dat ook DSM uitbreidingen wenst te realiseren in het kader van het F4F-project. Ook dat kan leiden tot een andere geluidssituatie.

3. OVERIGE PUNTEN

- (16) Hiervoor kwam aan de orde de vertaling van de milieueffecten van DSM in het MER. Hier-na bespreek ik nog een aantal overige punten:
- (a) Het MER bevat geen verantwoording van de vraag of aan alle procedurele en inhoudelijke vereisten van hoofdstuk 7 van de Wet milieubeheer is voldaan. Is dat het geval?
 - (b) Het MER bevat voorzover DSM kan zien geen beschrijving van de gevolgen van Rijswijk-Zuid voor de milieuaspecten licht(hinder) en trillingen. Kunt u toelichten waarom u daarnaar geen onderzoek hebt verricht?
 - (c) Onderaan pagina 42 deel A staat dat het plangebied grenst aan een strook met innovatieve bedrijven, waaronder DSM-gist *en* TIC (Technologisch Innovatief Complex) Delft. In de plannen van de gemeente Delft maakt DSM-gist echter *onderdeel* uit van TIC Delft. Er zou dus ook voor kunnen worden gekozen om geen onderscheid tussen beiden te maken.
 - (d) Op pagina 7 van deel B staat dat de plannen van DSM Gist voor nieuwe activiteiten kan leiden tot een 'aanpassing (beperking) van de milieuzonering'. Het woord 'beperking' lijkt hier niet direct op zijn plaats. Dat nieuwe activiteiten worden ontplooid, leidt er immers niet per definitie toe dat milieuzones beperkt worden. Eerder zal dat ertoe leiden dat die zones niet beperkt kunnen worden.
 - (e) Hoofdstuk 8 van deel B betreft het aspect luchtkwaliteit. Het is DSM niet duidelijk of bij het onderzoek naar dat aspect ook de uitstoot van DSM is meegenomen. Op pagina 118 van deel B wordt gesuggereerd dat dit wel het geval is, waarbij kennelijk is uitgegaan van een uitstoot die ook voor de jaren 2020 en 2030 gelijk blijft. De verwachting van DSM is dat dit niet het geval is. Tegen die tijd zal namelijk in elk geval een deel van het F4F-project zijn gerealiseerd. De uitstoot van DSM zal dan ook anders zijn. Het leek DSM correct om u daarvan op de hoogte te stellen.

4. CONCLUSIE

DSM verzoekt u om de hiervoor weergegeven zienswijze te betrekken bij het MER.

Hoogachtend,

5.1.2 e

5.1.2 e

Gemeente Rijswijk	
01 FEB. 2011	
ORG. ONDERDEEL	
REG. KENMERK	

Gemeente Rijswijk
t.a.v. college van B&W
Postbus 5305
2280 HH Rijswijk

Datum 31 januari 2011
Ons kenmerk VMJB-RZ/749-
16/PLA/5.1.2.e/2708333
Onderwerp Zienswijze
voorontwerpbestemmings
plan Rijswijk Sion - 't
Haantje en MER Rijswijk-
Zuid

Behandeld door 5.1.2.e
Telefoonnummer 088 5.1.2.e
E-mail 5.1.2.e @prorail.nl

Geacht college,

Asset Management
Regio Randstad Zuid,
Veiligheid Milieu & Juridisch
Beheer

Het voorontwerp bestemmingsplan Rijswijk Sion-'t Haantje en de Mer Rijswijk-Zuid geven ons
aanleiding tot het indienen van de volgende zienswijze.

Bezoekadres

Central Post
Delftseplein 27 j
3013 AA Rotterdam
Nederland

Op 12 januari jl. heeft een overleg plaatsgevonden tussen programmabureau Rijswijk-Zuid met
ProRail (5.1.2.e) en (5.1.2.e) en DGMO Spoorvervoer (5.1.2.e).

Tijdens deze bijeenkomst is het voorontwerpbestemmingsplan toegelicht door het
programmabureau en hebben ProRail en het ministerie van I&M al enige van onderstaande punten
nader belicht.

Onderstaand geeft ProRail haar zienswijze op het voorontwerpbestemmingsplan.

Postadres

Postbus 2625
3000 CP Rotterdam
Nederland

www.prorail.nl

Programma Hoogfrequent Spoor

Het kabinet heeft op 4 juni 2010 een voorkeursbeslissing genomen over het Programma
Hoogfrequent Spoorvervoer (PHS). Deze voorkeursbeslissing is gebaseerd op de planstudies die
in het kader van PHS zijn uitgevoerd, waaronder die voor de uitbreiding van de capaciteit van het
spoor tussen Den Haag en Rotterdam. Voor het verrichten van deze planstudie zijn in het kader
van Randstad Urgent in 2007 tussen het Stadsgewest Haaglanden en het ministerie van Verkeer
en Waterstaat contractuele afspraken gemaakt. In die afspraken heeft het Stadsgewest
Haaglanden zich verbonden te zorgen voor de afstemming met de gemeenten. Voor het
Kabinetsbesluit van 4 juni jl. is in de regio een groot draagvlak gevonden. Onderdeel van het
Kabinetsbesluit van 4 juni 2010 is 4-sporigheid tussen Rijswijk en Delft Zuid, inclusief het 4-sporig
inrichten van de in aanbouw zijnde spoortunnel in Delft. Het Kabinet gaat uit van realisatie van PHS
voor 2020.

In de planuitwerkingsfase van PHS zullen naast de spooruitbreiding en de inpassing in de
omgeving ook de lokale effecten van het treinverkeer en de te nemen maatregelen in detail worden
uitgewerkt. De aannames die in het voorontwerpbestemmingsplan daarover zijn opgenomen,
kunnen daarbij anders uitvallen. De gemeente wordt bij de planuitwerkingsfase PHS betrokken en
is na een informatiebijeenkomst daarover op 26 januari 2011 uitgenodigd voor een verder ambtelijk
contact op 15 februari 2010.

Gezien de concrete plannen voor uitvoering van PHS binnen de planperiode verzoeken wij de gemeente in het bestemmingsplan PHS op te nemen, ook al heeft de voorkeursbeslissing van het Kabinet van 4 juni 2010 geen formeel juridische status.

Viersporigheid traject Rijswijk – Delft-Zuid

Een belangrijk onderdeel van de voorkeursbeslissing inzake PHS is dat het traject van Rijswijk tot en met station Delft- Zuid, inclusief het inrichten van de spoortunnel Delft, met 4 sporen, zal worden uitgevoerd.

Deze spooruitbreiding is zowel Tracéwet- als MER-plichtig. De MER-procedure valt in dit geval samen met de Tracéwetprocedure.

In het voorontwerp en de MER hanteert de gemeente een andere planning en mogelijk wijkt na de planuitwerking de uitvoering voor de spooruitbreiding tussen Rijswijk en Delft Zuid af van de planning waar de gemeente in het voorontwerpbestemmingsplan en de MER van uitgaat. Het Kabinet gaat in zijn voorkeursbeslissing uit van realisatie van de spooruitbreiding uiterlijk in 2020, terwijl de gemeente in het MER (pag. 132, par. 9.2) ervan uitgaat dat in de plansituatie 2020 de spooruitbreiding nog niet is gerealiseerd, maar wel in de plansituatie 2030. Wij verzoeken de gemeente in het plan rekening te houden met de beoogde spooruitbreiding in uiterlijk 2020.

In de planstudie voor PHS is ProRail tot nu toe uitgegaan van een spooruitbreiding tussen Rijswijk en Delft Noord aan de westzijde van het bestaande spoor. In het voorontwerpbestemmingsplan (pag. 107, par 5.2.2) geeft de gemeente aan hier ook van uit te gaan, maar in het MER (deel B, pag. 104, par. 9.2) geeft de gemeente aan voor het Geluidonderzoek uit te gaan van een spooruitbreiding aan de oostzijde van het bestaande spoor. Wij verzoeken de gemeente dan ook dit aan te passen in het MER. Overigens zal bij de planuitwerking in het kader van PHS nog beoordeeld worden wat de meest kosteneffectieve variant zal zijn voor de uitbreiding (westzijde, oostzijde of aan beide zijde 1 spoor). Wij verzoeken de gemeente in het plan daarmee rekening te houden en daarvoor de benodigde flexibiliteit in het plan in te bouwen.

Op de plankaart van het voorontwerpbestemmingsplan is op de as van de spoorlijn een 'as van de weg' geprojecteerd. In artikel 10 "Verkeer – Rail" (pag. 16) van de Bestemmingsregels is de beperking opgelegd, dat de as van de spoorlijn moet liggen binnen 1 meter afstand aan weerszijden van het figuur 'as van de weg'. In het betreffende artikel is geen wijzigingsbevoegdheid opgenomen om de spooruitbreiding aan de westzijde van het bestaande spoor op termijn te kunnen realiseren. Nu de spooruitbreiding binnen de planperiode geprojecteerd is, verzoeken wij de gemeente deze wijzigingsbevoegdheid op te nemen in de regels.

In de Juridische planbeschrijving van het voorontwerpbestemmingsplan (pag. 107, par. 5.2.2) is aangegeven dat deels binnen de bestemming "Groen" en deels binnen "Bedrijventerrein – Uit te werken 2" een wijzigingsbevoegdheid is opgenomen om de mogelijke spoorverbreding aan de westzijde van de bestaande spoor op termijn te kunnen realiseren, terwijl, zoals hierboven reeds opgemerkt, deze wijzigingsbevoegdheid ontbreekt in artikel 6 en artikel 15 van de betreffende bestemmingsregels uit het voorontwerpbestemmingsplan. Wij verzoeken de gemeente dan ook de regels op dit punt aan te passen.

Samenvattend verzoeken wij de gemeente in het bestemmingsplan voldoende rekening te houden met het benodigde ruimtebeslag voor de toekomstige viersporigheid en deze reservering van het ruimtebeslag op te nemen in de regels en verbeelding van het plan.

Beoogd Station 't Haantje

Een wezenlijk onderdeel van het bestemmingsplan vormt de realisatie van een nieuw station in Rijswijk-Zuid, station 't Haantje. Voor ProRail is van belang te weten of ruimtelijk gezien rekening moet worden gehouden met een nieuw station. Dit in het kader van het eerder genoemde PHS en benodigde gronden voor realisatie van een station. Indien het centrum van de nieuwe wijk inderdaad dicht bij het spoor wordt gesitueerd zullen eventueel maatregelen met betrekking tot geluid nodig zijn. ProRail wijst erop, dat eventuele kosten voor maatregelen met betrekking tot geluid voor rekening van de gemeente zijn.

ProRail wijst de gemeente erop, dat een halte vooralsnog niet is opgenomen in de regionale plannen. In een reactie op het eerdere bestemmingsplan "Rijswijk-Zuid I" hebben Provincie Zuid-Holland en Stadsgewest Haaglanden het opnemen in het bestemmingsplan van een nieuw (Stedenbaan)station op de spoorlijn Den Haag – Rotterdam als voorbarig bestempeld. Wij verzoeken u dan ook met deze overheden en NS in overleg te treden over de haalbaarheid voor de korte en de lange termijn van dit station op basis van het ontwerpbestemmingsplan en zo nodig hierop het ontwerpbestemmingsplan aan te passen.

Overkluizing spoor

In het bestemmingsplan is sprake van overkluizing van het spoor.

ProRail maakt de gemeente er op attent, dat kosten van overkluizing voor de gemeente zijn. Met een overkluizing kan de gemeente op deze manier een goede leefomgeving bieden aan de woningen die dicht op het spoor worden gebouwd. Indien tot overkluizing wordt overgegaan dan dient dit te gebeuren conform Ontwerpvoorschriften van ProRail.

Overweg 't Haantje

In het voorontwerpbestemmingsplan wordt ervan uitgegaan dat door de mogelijke verbreding van het spoor de spoorwegovergang in 't Haantje zal worden verplaatst in noordelijke richting en zal komen te liggen ter plaatse van de nieuwe ontsluitingsweg. In het voorontwerpbestemmingsplan (zie pag. 102, par. 4.12 Verkeersonderzoek) is aangegeven dat de nieuwe ontsluitingsweg pas in 2030 wordt gerealiseerd. Zoals eerder opgemerkt gaat PHS uit van een spooruitbreiding in uiterlijk 2020. In de planstudie PHS is er van uitgegaan dat met de spooruitbreiding de huidige gelijkvloerse kruising met 't Haantje komt te vervallen en zal worden vervangen door een ongelijkvloerse kruising ter hoogte van de bestaande weg. Indien u de locatie van de onderdoorgang op een andere locatie wilt hebben, verzoeken wij u deze op te nemen in het bestemmingsplan en de realisatie van de ontsluitingsweg te laten samenvallen met de planning van de spooruitbreiding.

Geluid

In deel B van het MER (pag. 134, par. 9.2) wordt enerzijds uitgegaan van GeluidsProductiePlafonds (gpp's), maar ook van een spoorverdubbeling om de autonome geluidbelasting in 2030 uit te rekenen. De gpp's zijn bedoeld om de geluidbelasting niet ongecontroleerd te laten groeien. Het gpp geeft dus in feite een maximaal mogelijke geluidssituatie aan die voor de beheerder van de spoorwegen (bij bijvoorbeeld uitbreidingen van de dienstregeling of spoorverdubbelingen), maar ook voor de gemeente van belang is als het gaat om hun nieuwbouwplannen. Het is onduidelijk hoe beide onderdelen uiteindelijk zijn meegenomen in de onderzoeken. Wij verzoeken de gemeente dan ook om in een volgende fase van het plan hier duidelijkheid over te geven.

In par. 9.2.2. van de MER (pag. 140) worden de ernstig gehinderden en ernstig slaapverstoorden (in bestaande woningen) in kaart gebracht in de diverse varianten. Onduidelijk is of bij het vaststellen van het aantal ernstig gehinderden en ernstig slaapverstoorden railverkeer in de situatie 2020 autonoom (tabel 9.14) er rekening mee is gehouden dat de bestaande dienstregeling niet kan

worden uitgebreid zonder spooruitbreiding en dat er in de toekomst gebruik wordt gemaakt van stiller materieel, waardoor het railverkeerlawaaï in dat geval afneemt.

Externe veiligheid

In het onderzoek Externe veiligheid Rijswijk Zuid (pag. 6, par. 3.1.3) opgenomen in deel C van het MER wordt aangegeven dat er in de toekomst geen vervoer van gevaarlijke stoffen over de spoorlijn plaats gaat vinden. Deze uitspraak valt evenzo te lezen in par. 5.3.1 (pag. 67) van Deel B van het MER. De bewering is niet juist. In de toekomst worden geen substantiële hoeveelheden vervoer gevaarlijke stoffen over deze spoorlijn verwacht; daarom hoeft er aan de bebouwingszijde van de infra geen rekening te worden gehouden met risico's als gevolg van vervoer van gevaarlijke stoffen. Echter incidenteel kan dus vervoer van gevaarlijke stoffen plaatsvinden over het spoor.

Bij de uitwerking van de viersporigheid tussen Rijswijk en Delft-Zuid zal uw gemeente nauw worden betrokken. Wij stellen voor om op korte termijn de samenwerking tussen het programmabureau Rijswijk-Zuid en ProRail verder te intensiveren. De eerste ambtelijke gesprekken hierover lopen al.

Hoogachtend,

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Veiligheid, Milieu en Juridisch Beheer